

Tampella

Esteettömyyden erikoistason reittien määrittelyperiaatteet

Yhdyskuntalautakunta 14.12.2021

Esteettömyyden tavoitetasot

SuRaKu*-projektissa esteettömyydelle asetetut tavoitteet jaettiin kahteen tavoitetasoon: **erikoistaso ja perustaso**.

- **Esteettömyyden erikoistasoa** vaativat alueet ja reitit määritellään alue- tai reittikohtaisesti ennen toteutussuunnittelun käynnistymistä.
 - Erikoistaso määräytyy alueen palvelutarjonnan ja käyttäjämäärien mukaan tavallista suurempia esteettömyysvaatimuksia omaavista alueista, reiteistä tai kohteista.
 - Erikoistason perusteluina voidaan käyttää suuria jalankulkuvirtoja sekä julkisten palvelujen saavutettavuutta.
 - Erikoistasoa vaativat alueet ja niiden rajaus tehdään aina tapauskohtaisesti.
- Tavoitteena on, että kaikki uudisrakentaminen on vähintään **esteettömyyden perustason** mukaista.
- Peruskorjauksessa pyritään vastaavasti **vähintään perustason** tavoitteeseen, mutta poikkeuksellisissa olosuhteissa (korkeuserot, historialliset arvot ym.), voidaan hyväksyä myös kiertävät esteettömät reitit.
- Suunnittelussa ja rakentamisessa käytetään kunkin alueen tavoitetason mukaisia mitoitusohjeista ja muita linjauksia.

*SuRaKu: Esteettömien julkisten alueiden suunnittelun, rakentamisen ja kunnossapidon ohjeistaminen katu-, viher- ja piha-alueilla.

Lisätietoja: <https://www.hel.fi/helsinkikaikille/fi/ohjeita-suunnitteluun/esteettoman-rakentamisen-ohjeet>

Esteettömyyden erikoistason reitit

- Tampereella esteettömyyden erikoistasoa vaativien kohteiden osalta noudatetaan ensisijaisesti SuRaKu-ohjeistusta, jota on tarkennettu eri palvelutyypeillä.
- Erikoistason reiteillä **pyritään reittien jatkuvuuteen** ja riittäviin yhtäjaksoisiin erikoistason reitteihin erityisesti yleiskaavoissa määritetyillä jalankulkupainotteisilla alueilla ja tärkeillä jalankulun reiteillä sekä aluekeskusten alueella.
- Tavoitteena on **erottaa jalankulku ja pyöräliikenne** toisistaan erikoistason reiteillä. Vaihtoehtoisesti turvataan riittävä väylän leveys käyttäjämääriin nähden.
- Erikoistason **reitti turvataan vähintään palvelukohdetta lähimmälle raitiotie- tai linja-autopysäkillä**.
 - Raitiotie- ja linja-autopysäkit kuuluvat erikoistason tavoiteverkkoon vain siinä tapauksessa, että ne palvelevat erikoistasoa edellyttävää palvelukohdetta.
 - Tampereella kaikki raitiotiepysäkkien odotusalueet toteutetaan kuitenkin erikoistason esteettömyysperiaatteiden mukaisesti riippumatta siitä sijaitsevatko ne erikoistason tavoiteverkolla.
- Erikoistason reitit määritetään lähtökohtaisesti symmetrisiksi kadun molemmin puolin. Perustellusta syystä tästä voidaan poiketa.
 - Syitä poikkeamiin voivat olla esim. reitin loogisen seurattavuuden varmistaminen, yhteys joukkoliikenteen pysäkillä, yhteyden pituuskaltevuus tai kadun poikkileikkauksesta johtuva este jalankulun ja pyöräliikenteen erotteluun.

Esteettömyyden erikoistason reitit

- Jyrkissä pituuskaltevuuskohteissa erikoistason reitti voidaan hyväksyä kiertävänä, kuitenkin mahdollisimman läheltä ensisijaista yhteyttä.
- Erikoistason reittien määrittely (2021) on toteutettu olemassa olevan katuverkon jalankulun reiteille ja suojateille. Jalankulun ylityspaikat eivät kuulu erikoistason tavoiteverkkoon.
- Lisäksi on tunnistettu kehittyviä maankäytön alueita (Hiedanranta ja Lakalaiva), joilla tarkka erikoistason reittien määrittely tulee tehdä suunnittelun edetessä.
- Jatkossa esteettömien reittien määrittely tehdään Tampereella asemakaavojen laadinnan yhteydessä ja määrittelyä päivitetään jatkuvana prosessina tavoiteverkon reittiaineistoon.

Erikoistasoa edellyttävät kohteet

Tampereella esteettömyyden erikoistason reittien määrittelyssä on vuoden 2021 päivityksessä huomioitu seuraavat **maankäytön suunnittelun aineistot**. Vastaavat aineistot tulee huomioida myös reittejä päivitettäessä.

- **Keskustan strateginen osa-yleiskaava**
 - Kävelykeskustana kehitettävä hitaan liikkumisen alue: keskustan kehän sisäpuolinen alue kokonaisuudessaan erikoistasoa ja muuten hitaan liikkumisen alueella pyritään reittien jatkuvuuteen (sis. urbaanit jalankulkuakselit, joihin lukeutuvat myös keskustan kävelykadut)
 - Tärkeät jalankulun reitit
- **Kantakaupungin vaiheyleiskaava (Yhdyskuntarakenne)**
 - Kävelykeskustana kehitettävät hitaan liikkumisen alueet Hervanta ja Hiedanranta; Hervanta kokonaisuudessaan hitaan liikkumisen aluetta, Hiedanrannan erikoistason reitit määritettävä alueen suunnittelun yhteydessä.
 - Raitiotien vaiheiden 1 ja 2 pysäkit. Seuraitiotien linjauksista on lisäksi huomioitu raitiolinjat Koilliskeskukseen ja Pirkkalan rajalle (pysäkkiympäristöjen välitön läheisyys kun ne palvelevat erikoistason esteettömyyttä edellyttämää kohdetta).
- **Kantakaupungin yleiskaava ja vaiheyleiskaava (Viherympäristö ja vapaa-ajan palvelut)**
 - Laajaa kohdejoukkoa palvelevat erikoispuistot (Santalahden rantapuisto, Hatanpään arboretum, Hämeenpuisto, Eteläpuisto)
- **Asemakaavat sekä maankäytön ja liikenteen suunnitelmat, joissa määritetty esteettömiä reittejä tai tärkeitä kehitettäviä kävelyreittejä**
 - Huomioitu asemakaavojen erikoistason reittien määrittelyt niiltä osin kun kaavojen katuverkko on toteutettu
 - Tammelan kävelykehä ja keskeiset yhteydet Amurin yleissuunnitelmassa

Erikoistasoa edellyttävät kohteet

Tampereella esteettömyyden erikoistason reittien määrittelyssä on huomioitava seuraavat **palvelukohteet**, joista vuoden 2021 päivityksessä huomioidut kohteet on lueteltu. Palvelukohteiden osalta huomioidaan ainoastaan kaupungin ylläpitämät yksiköt.

- **Joukkoliikenteen terminaalit**
 - Rautatieasemat, linja-autoasema, Sorin aukio, Keskustori, Pyynikintori: (erikoistason reitti terminaalin lähiympäristössä)
- **Vanhus- ja vammaispalvelut**
 - Palvelukeskukset, päiväkeskukset, asumisyksiköt, työ- sekä päivätoiminnot
- **Terveyspalvelut**
 - Sairaalat, terveysasemat, hammashoitolat (kaupungin omat ja ostopalvelukohteet)
- **Hyvinvointikeskukset ja lähitorit**
 - Hyvinvointikeskukset: Hervannan Trio, Tampereen Me-talo (Peltolampi), Tipotien hyvinvointikeskus, Kaupin yliopistollinen sosiaali- ja terveyskeskus, Koilliskeskus, Lielähtikeskus, Tesoman hyvinvointikeskus
 - Lähitorit: Tammelan lähitori, Kuuselan lähitori, Kaukajärven KaVeri, Keinupuiston lähitori, Vuores-talo, Peurankallion lähitori, Kotitori (Keskusta), Perheiden talo (Keskusta), Nuorten talo Ohjaamo (Keskusta)

Erikoistasoa edellyttävät kohteet

- **Erityiskoulut ja kaikki uudet koulurakennukset**
 - Erikseen määritetyt erityiskoulut.
- **Yliopistot**
 - Keskeiset yliopistojen toimipisteet: Keskustan kampus, Hervannan kampus, Kaupin kampus ja TAMK pääkampus
- **Kirjastot ja museot**
 - Kirjastot: Hervannan kirjasto, Härmälän kirjasto, Kaukajärven kirjasto, Koilliskeskuksen kirjasto, Koivistonkylän kirjasto, Koukkuniemen kirjasto, Kämmenniemen kirjasto, Lielahden kirjasto, Messukylän kirjasto, Peltolammin kirjasto, Pääkirjasto Metso, Sampolan kirjasto, Terälahden kirjasto, Tesoman kirjasto
 - Museot: Amurin työläismuseokortteli, Vapriikki, Muumilaakso, Tampereen taidemuseo, Museo Milavida. Sara Hildénin taidemuseota ei huomioitu museon tulevan sijaintimuutoksen vuoksi.
- **Uimahallit**
 - Tesoman uimahalli, Tampereen uintikeskus, Pyynikin uimahalli, Hervannan uimahalli

Erikoistasoa edellyttävät kohteet

- **Esteettömät erilliskohteet**
 - Pyynikin esteetön uimaranta, Emil Aaltosen esteetön leikki puisto: erikoistasolla reitti lähimmälle erikoistason reitille
- **Kirkot/seurakuntakeskukset**
 - Huomioitu evankelis-luterilaisen kirkon kohteet
 - Ortodoksinen kirkko sisältyy keskustan hitaan liikkumisen alueeseen
- **Viher- ja puistoalueiden reitit**
 - **Keskeiset virkistys- ja puistoreitit:** mm. Hatanpää, Pyynikki, Ahvenisjärvi, Tesomajärvi, Sorsapuisto, Saukonpuisto, Kiovanpuisto